

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه هنر اصفهان
دانشکده هنر ادبیان و تمدنها
گروه پژوهش هنر

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته پژوهش هنر

خوانش گفتمانی آثار گرافیکی رضا عابدینی

استاد راهنما:
دکتر علی عباسی
دکتر مرضیه پیراوی ونک

استاد مشاور:
دکتر کیوان طهماسبیان

پژوهشگر:
سارا فتاحی سده
تیرماه ۱۳۹۱

اظهارنامه دانشجو:

موضوع پایان نامه : خوانش گفتمانی آثار گرافیکی رضا عابدینی

استاد راهنما: دکتر علی عباسی ، دکتر مرضیه پیراوی ونک

اینجانب سارا فتاحی سده دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته پژوهش هنر دانشکده هنر ادیان و تمدنها دانشگاه هنر اصفهان به شماره دانشجویی ۸۸۱۱۵۰۳۱۰۹ گواهی می نمایم که تحقیقات ارائه شده در این پایان نامه توسط شخص اینجانب انجام شده و صحت و اصالت مطالب نگارش شده مورد تأیید می باشد و در موارد استفاده از کار دیگر محققان به مرجع موردن استفاده اشاره شده است. به علاوه گواهی می نمایم که مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی توسط اینجانب یا فرد دیگری ارائه نشده است و در تدوین متن پایان نامه چارچوب مصوب دانشگاه هنر اصفهان را به طور کامل رعایت کرده ام.

امضاء دانشجو:

تاریخ:

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتكارات و نوآوری های ناشی از تحقیق، همچنین چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه کارشناسی ارشد، برای دانشگاه هنر اصفهان محفوظ است.
نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.

دانشگاه هنر اصفهان
دانشکده هنر ادیان و تمدنها
گروه پژوهش هنر

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته پژوهش هنر خانم سارا فتاحی با عنوان:
خوانش گفتمانی آثار گرافیکی رضا عابدینی

ارایه شده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیتهای تحصیلی لازم برای درجه کارشناسی ارشد که در تاریخ ..... توسط هیأت داوران زیر بررسی و با نمره ..... درجه ..... به تصویب نهایی رسید

امضا	.....	- استاد راهنمای اول پایان نامه آقای دکتر ..... با مرتبه علمی .....
امضا	.....	- استاد راهنمای دوم پایان نامه آقای دکتر ..... با مرتبه علمی .....
امضا	.....	- استاد مشاور اول پایان نامه آقای دکتر ..... با مرتبه علمی .....
امضا	.....	- استاد مشاور دوم پایان نامه آقای دکتر ..... با مرتبه علمی .....
امضا	.....	- استاد داور داخل گروه آقای دکتر ..... با مرتبه علمی .....
امضا	.....	- استاد داور خارج از گروه آقای دکتر ..... با مرتبه علمی .....

مهر و امضای مدیر گروه

با تشکر از استاد گرانقدر جناب
دکتر عباسی که همواره راهنمایی های ارزنده و کمک
های بی دریغشان در روند این رساله هدایتگر راهم
بود.

با سپاس از استاد ارجمند سرکار
خانم دکتر پیراوی که از راهنمایی های ایشان بسیار
بهره بردم.

و با تشکر از جناب دکتر
طهماسبیان برای لطف و مرحومتی که همواره بر من
ارزانی داشتند.

تقدیم به روح پاک پدرم، که حضور
مهربانش را همواره در تمام مراحل زندگیم
احساس می کنم

تقدیم به مادرم، دریای بی کران
فداکاری و عشق، آنکه آفتاب مهرش در
آستانه قلبم همیشه پابرجاست

تقدیم به خواهرم، که وجودش شادی
بخش و صفائش مایه آرامش من است

تقدیم به برادرم، که همواره تکیه گاه
من و وجودش مایه دلگرمی من است
و تقدیم به مادر بزرگ مهربانم، که
سایه مهربانش سایه ساز زندگیم می باشد

چکیده

نشانه شناسی علمی است که به مطالعه نشانه ها و دسته بندی آنها می پردازد. نشانه را باید عنصری در خدمت معنا، و نظام هایی را که در آن پرورش می یابند، نظام های گفتمانی در کنش تلقی کرد. آثار ارتباط تصویری را می توان یکی از همین نظام های گفتمانی بسیار غنی دانست که با به کارگیری ویژگی های هنری و گفتمانی، جایگاه مهمی را از نظر به کارگیری کنش های نشانه- معنایی به خود اختصاص داده است. در این رساله سعی شده است، با تبیین مبانی نظری نشانه شناسی به عنوان ابزار تحلیل، برخی مفاهیم و مؤلفه ها استخراج شده، سپس توسط این مؤلفه ها، از زاویه ای نشانه شناسانه به خوانش برخی آثار شاخص یکی از طراحان بنام گرافیک ایران پرداخته شود. در واقع این رساله به چگونگی ظاهر شدن معنا در متون ارتباط تصویری و همچنین چگونگی حرکت از ژرف ساخت و ساختارهای معنایی موجود در این آثار، به سمت رو ساخت های گفتمانی، که معنا در آن جا به صورت عینی ظاهر می شود، می پردازد. مسلماً بررسی هم نشینی نظام تصویری و نظام نوشتاری در این آثار و تحلیل نشانه های موجود در آن ها موجب خوانش نشانه شناسی لایه ای این آثار شده و به چگونگی نقش این نظام ها در تولید معنا، پرداخته می شود. همچنین با بررسی روابط تقابلی موجود در این گفتمان های گرافیکی می توان به دلالت های معنایی نظام های نشانه ای آن ها پی برد.

بر اساس نتایج این پژوهش، در این آثار چینش عناصر به گونه ای است که دلالت معنایی آن با توجه به موضوع اثر درک شده و توانسته است تا حد زیادی پیام مورد نظر را برساند.

وازگان کلیدی

نشانه شناسی ، خوانش گفتمانی ، ارتباط تصویری ، طراحی حروف

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار	
فصل اول : کلیات پژوهش	مقدمه
۱-۱- بیان مسئله پژوهش، اهمیت و اهداف آن	۲
۱-۲- چارچوب نظری پژوهش	۳
۱-۳- روش پژوهش	۴
۱-۴- قلمرو پیکره مطالعاتی پژوهش	۴
۱-۴-۱- ساختار کلی تحلیل و بررسی آثار	۵
۱-۴-۱-۱- پیام های تجسمی	۵
۱-۴-۱-۲- پیام های شمایلی	۶
۱-۴-۱-۳- پیام های زبانی	۶
۱-۴-۱-۵- سوالات پژوهش	۷
فصل دوم : مبانی نظری	
۲-۱- نشانه شناسی	۹
۲-۱-۱- فردینان دوسوسور	۱۰
۲-۱-۲- چارلز سندرز پیرس	۱۲
۲-۱-۳- رولان بارت	۱۴
۲-۱-۴- رومن یاکوبسن	۱۶
۲-۱-۵- آلثیر داس ژولین گرماس	۱۸
۲-۲- تعریف برخی مفاهیم اساسی	
۲-۲-۱- متن	۲۰

۲۰.....	رسانه-۲-۲-۲
۲۱.....	تصویر-۲-۳-۲
۲۲.....	ساختارگرایی-۲-۴-۲
۲۳.....	نشانه-۲-۵-۲
۲۳.....	استعاره-۲-۶-۲
۲۴.....	مجاز-۲-۷-۲
۲۴.....	سطوح دلالت.....
۲۵.....	منش همنشینی و جانشینی-۲-۹-۲
۲۵.....	گفتمان و خوانش گفتمانی-۲-۱۰-۲
۲۷.....	مربع معنایی-۲-۱۱-۲
۲۸.....	مربع تنشی معنا-۲-۱۲-۲

فصل سوم : ارتباط تصویری

۳۲.....	ارتباط تصویری-۳-۱-۱
۳۴.....	پوستر-۳-۱-۱
۳۶.....	طراحی جلد کتاب-۳-۱-۲
۳۸.....	طراحی آرم-۳-۱-۳
۴۰	طراحی حروف (تاپوگرافی)-۳-۱-۴

فصل چهار : بررسی و تحلیل آثار

۴۶.....	پوستر هزار عنوان کتاب، هزار بال پرواز-۴-۱-۱
۵۷.....	پوستر بدون زنده رود-۴-۱-۲
۶۷.....	پوستر کتاب نگاه-۴-۱-۳
۷۷.....	پوستر نمایشگاه گروهی از تجربیات تصویری-۴-۱-۴
۸۷.....	پوستر همایش بین المللی حکمت و فلسفه هنر-۴-۱-۵
۹۷.....	پوستر بدون حرف-۴-۱-۶

۱۰۶.....	۷-۱-۴- پوستر نمایشگاه زبان تصویری رضا عابدینی (پل)
۱۱۵.....	۸-۱-۴- پوستر فیلم خواب خاک
۱۲۵.....	۹-۱-۴- پوستر هشتمین دو سالانه طراحی گرافیک ایران
۱۳۴.....	۱۰-۱-۴- پوستر در ابتدا
	۲-۴- جلد کتاب
۱۴۵.....	۱-۲-۴- کتاب رساله دلگشا
۱۵۵.....	۲-۲-۴- کتاب فرانی و زویی
۱۶۶.....	۳-۲-۴- کتاب انسان کامل
۱۷۶.....	۴-۲-۴- کتاب چهار مقاله، چهل حکایت
۱۸۵.....	۵-۲-۴- کتاب گزیده لطایف الطوایف
	۳-۴- آرم
۱۹۳.....	۱-۳-۴- آرم سازمان فرهنگی و مذهبی روایت فتح
۱۹۶.....	۲-۳-۴- آرم مجمع فرهنگی و قرآنی بینه
۱۹۹.....	۳-۳-۴- آرم هفته نامه هنرهای تجسمی تندیس.
۲۰۲.....	۴-۳-۴- آرم همایش بین المللی حکمت و فلسفه هنر
۲۰۵.....	۵-۳-۴- آرم دو سالانه نمایشنامه نویسی ایران
۲۰۸.....	نتیجه گیری

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
جدول(۴-۱-):جمع بندی پیام های تجسمی پوستر هزارعنوان کتاب.هزاربال پرواز.....	۵۰
جدول(۴-۲-):جمع بندی پیام های شمایلی پوستر هزارعنوان کتاب.هزاربال پرواز.....	۵۱
جدول(۴-۳-):جمع بندی پیام های تجسمی پوستر بدون زنده رود.....	۶۱
جدول(۴-۴-):جمع بندی پیام های شمایلی پوستر بدون زنده رود.....	۶۲
جدول(۴-۵-):جمع بندی پیام های تجسمی پوستر کتاب نگاه.....	۷۱
جدول(۴-۶-):جمع بندی پیام های شمایلی پوستر کتاب نگاه.....	۷۲
جدول(۴-۷-):جمع بندی پیام های تجسمی پوستر تجربیات تصویری.....	۸۱
جدول(۴-۸-):جمع بندی پیام های شمایلی پوستر تجربیات تصویری.....	۸۱
جدول(۴-۹-):جمع بندی پیام های تجسمی پوستر حکمت و فلسفه هنر.....	۹۱
جدول(۴-۱۰-):جمع بندی پیام های شمایلی پوستر حکمت و فلسفه هنر.....	۹۲
جدول(۴-۱۱-):جمع بندی پیام های تجسمی پوستر بدون حرف.....	۱۰۱
جدول(۴-۱۲-):جمع بندی پیام های شمایلی پوستر بدون حرف.....	۱۰۲
جدول(۴-۱۳-):جمع بندی پیام های تجسمی پوستر پل.....	۱۱۰
جدول(۴-۱۴-):جمع بندی پیام های شمایلی پوستر پل.....	۱۱۱
جدول(۴-۱۵-):جمع بندی پیام های تجسمی پوستر خواب خاک.....	۱۱۹
جدول(۴-۱۶-):جمع بندی پیام های شمایلی پوستر خواب خاک.....	۱۲۰
جدول(۴-۱۷-):جمع بندی پیام های تجسمی پوستر دوسالانه طراحی گرافیک.....	۱۲۸
جدول(۴-۱۸-):جمع بندی پیام های شمایلی پوستر دوسالانه طراحی گرافیک.....	۱۲۹
جدول(۴-۱۹-):جمع بندی پیام های تجسمی پوستر در ابتدا.....	۱۳۸
جدول(۴-۲۰-):جمع بندی پیام های شمایلی پوستر در ابتدا.....	۱۳۹
جدول(۴-۲۱-):جمع بندی پیام های تجسمی جلد کتاب گزیده رساله دلگشا.....	۱۴۹
جدول(۴-۲۲-):جمع بندی پیام های شمایلی جلد کتاب گزیده رساله دلگشا.....	۱۵۰

جدول(۴-۲۳):جمع بندی پیام های تجسمی جلد کتاب فرانی و زویی.....	۱۵۹
جدول(۴-۲۴):جمع بندی پیام های شمایلی جلد کتاب فرانی و زویی.....	۱۶۰
جدول(۴-۲۵):جمع بندی پیام های تجسمی جلد کتاب انسان کامل.....	۱۷۰
جدول(۴-۲۶):جمع بندی پیام های شمایلی جلد کتاب انسان کامل.....	۱۷۱
جدول(۴-۲۷):جمع بندی پیام های تجسمی جلد کتاب چهار مقاله.....	۱۸۰
جدول(۴-۲۸):جمع بندی پیام های شمایلی جلد کتاب چهار مقاله.....	۱۸۰
جدول(۴-۲۹):جمع بندی پیام های تجسمی جلد کتاب گزیده لطایف الطوایف.....	۱۸۸
جدول(۴-۳۰):جمع بندی پیام های شمایلی جلد کتاب گزیده لطایف الطوایف.....	۱۸۹
جدول(۴-۳۱):طبقه بندی ویژگی های آرم روایت فتح.....	۱۹۵
جدول(۴-۳۲):طبقه بندی ویژگی های آرم بینه.....	۱۹۸
جدول(۴-۳۳):طبقه بندی ویژگی های آرم تندیس.....	۲۰۱
جدول(۴-۳۴):طبقه بندی ویژگی های آرم حکمت و فلسفه هنر.....	۲۰۴
جدول(۴-۳۵):طبقه بندی ویژگی های آرم دوسالانه نمایشنامه نویسی ایران.....	۲۰۷

فهرست شکل ها

عنوان	صفحه
شکل(۱-۲)-: طرحواره مربع معنا شناسی	۲۸
شکل(۲-۲)-: طرحواره مربع تنشی معنا	۲۹
شکل(۱-۴)-: محدوده کادر در پوستر هزار عنوان کتاب. هزاربال پرواز	۴۸
شکل(۲-۴)-: زاویه دید در پوستر هزار عنوان کتاب. هزاربال پرواز	۴۸
شکل(۳-۴)-: ترکیب بندی در پوستر هزار عنوان کتاب. هزاربال پرواز	۴۹
شکل(۴-۴)-: حرکت در پوستر هزار عنوان کتاب. هزاربال پرواز	۵۰
شکل(۴-۵)-: مربع معنایی پوستر هزار عنوان کتاب. هزاربال پرواز	۵۵
شکل(۶-۴)-: نمودار تنشی پوستر هزار عنوان کتاب. هزاربال پرواز	۵۵
شکل(۷-۴)-: محدوده کادر در پوستر بدون زنده رود	۵۸
شکل(۸-۴)-: ترکیب بندی در پوستر بدون زنده رود	۵۹
شکل(۹-۴)-: حرکت در پوستر بدون زنده رود	۶۰
شکل(۱۰-۴)-: مربع معنایی پوستر بدون زنده رود	۶۵
شکل(۱۱-۴)-: نمودار تنشی پوستر بدون زنده رود	۶۵
شکل(۱۲-۴)-: محدوده کادر در پوستر کتاب نگاه	۶۸
شکل(۱۳-۴)-: ترکیب بندی در پوستر کتاب نگاه	۶۹
شکل(۱۴-۴)-: حرکت در پوستر کتاب نگاه	۷۰
شکل(۱۵-۴)-: نقطه تمرکز در پوستر کتاب نگاه	۷۱
شکل(۱۶-۴)-: مربع معنایی پوستر کتاب نگاه	۷۵
شکل(۱۷-۴)-: نمودار تنشی پوستر کتاب نگاه	۷۵
شکل(۱۸-۴)-: محدوده کادر در پوستر تجربیات تصویری	۷۹
شکل(۱۹-۴)-: ترکیب بندی در پوستر تجربیات تصویری	۷۹
شکل(۲۰-۴)-: حرکت در پوستر تجربیات تصویری	۸۰

.....	شکل(۲۱-۴): مربع معنایی پوستر تجربیات تصویری	۸۵
.....	شکل(۲۲-۴): نمودار تنشی پوستر تجربیات تصویری	۸۶
.....	شکل(۲۳-۴): محدوده کادر در پوستر حکمت و فلسفه هنر	۸۹
.....	شکل(۲۴-۴): ترکیب بندی در پوستر حکمت و فلسفه هنر	۸۹
.....	شکل(۲۵-۴): حرکت در پوستر حکمت و فلسفه هنر	۹۰
.....	شکل(۲۶-۴): مربع معنایی پوستر حکمت و فلسفه هنر	۹۵
.....	شکل(۲۷-۴): نمودار تنشی پوستر حکمت و فلسفه هنر	۹۶
.....	شکل(۲۸-۴): محدوده کادر در پوستر بدون حرف	۹۸
.....	شکل(۲۸-۴): ترکیب بندی در پوستر بدون حرف	۹۹
.....	شکل(۲۹-۴): حرکت در پوستر بدون حرف	۱۰۰
.....	شکل(۳۰-۴): مربع معنایی پوستر بدون حرف	۱۰۴
.....	شکل(۳۱-۴): نمودار تنشی پوستر بدون حرف	۱۰۵
.....	شکل(۳۲-۴): محدوده کادر در پوستر پل	۱۰۷
.....	شکل(۳۳-۴): ترکیب بندی در پوستر پل	۱۰۸
.....	شکل(۳۴-۴): حرکت در پوستر پل	۱۰۹
.....	شکل(۳۵-۴): مربع معنایی پوستر پل	۱۱۳
.....	شکل(۳۶-۴): نمودار تنشی پوستر پل	۱۱۴
.....	شکل(۳۷-۴): ترکیب بندی در پوستر خواب خاک	۱۱۷
.....	شکل(۳۸-۴): حرکت در پوستر خواب خاک	۱۱۸
.....	شکل(۳۹-۴): نقطه تمرکز در پوستر خواب خاک	۱۱۸
.....	شکل(۴۰-۴): مربع معنایی پوستر خواب خاک	۱۲۳
.....	شکل(۴۱-۴): نمودار تنشی پوستر خواب خاک	۱۲۳
.....	شکل(۴۲-۴): ترکیب بندی در پوستر دوسالانه طراحی گرافیک	۱۲۶
.....	شکل(۴۳-۴): حرکت در پوستر دوسالانه طراحی گرافیک	۱۲۷
.....	شکل(۴۴-۴): نقطه تمرکز در پوستر دوسالانه طراحی گرافیک	۱۲۸

..... شکل(۴-۴۵): مربع معنایی پوستر دوسالانه طراحی گرافیک	۱۳۲
..... شکل(۴-۴۶): نمودار تنشی پوستر دوسالانه طراحی گرافیک	۱۳۳
..... شکل(۴-۴۷): ترکیب بندی در پوستر در ابتدا	۱۳۶
..... شکل(۴-۴۸): حرکت در پوستر در ابتدا	۱۳۷
..... شکل(۴-۴۹): نقطه تمکز در پوستر در ابتدا	۱۳۷
..... شکل(۴-۵۰): مربع معنایی در پوستر در ابتدا	۱۴۳
..... شکل(۴-۵۱): نمودار تنشی پوستر در ابتدا	۱۴۳
..... شکل(۴-۵۲): ترکیب بندی در طرح جلد کتاب گزیده رساله دلگشا	۱۴۷
..... شکل(۴-۵۳): حرکت در طرح جلد کتاب گزیده رساله دلگشا	۱۴۸
..... شکل(۴-۵۴): نقطه تمکز در طرح جلد کتاب گزیده رساله دلگشا	۱۴۸
..... شکل(۴-۵۵): مربع معنایی طرح جلد کتاب گزیده رساله دلگشا	۱۵۳
..... شکل(۴-۵۶): نمودار تنشی طرح جلد کتاب گزیده رساله دلگشا	۱۵۴
..... شکل(۴-۵۷): محدوده کادر در طرح جلد کتاب فرانی و زویی	۱۵۷
..... شکل(۴-۵۸): ترکیب بندی در طرح جلد کتاب فرانی و زویی	۱۵۸
..... شکل(۴-۵۹): حرکت در طرح جلد کتاب فرانی و زویی	۱۵۹
..... شکل(۴-۶۰): مربع معنایی طرح جلد کتاب فرانی و زویی	۱۶۴
..... شکل(۴-۶۱): نمودار تنشی طرح جلد کتاب فرانی و زویی	۱۶۴
..... شکل(۴-۶۲): محدوده کادر در طرح جلد کتاب انسان کامل	۱۶۷
..... شکل(۴-۶۳): ترکیب بندی در طرح جلد کتاب انسان کامل	۱۶۸
..... شکل(۴-۶۴): حرکت در طرح جلد کتاب انسان کامل	۱۶۹
..... شکل(۴-۶۵): مربع معنایی طرح جلد کتاب انسان کامل	۱۷۴
..... شکل(۴-۶۶): نمودار تنشی طرح جلد کتاب انسان کامل	۱۷۴
..... شکل(۴-۶۷): محدوده کادر در طرح جلد کتاب چهارمقاله	۱۷۷
..... شکل(۴-۶۸): ترکیب بندی در طرح جلد کتاب چهارمقاله	۱۷۸
..... شکل(۴-۶۹): حرکت در طرح جلد کتاب چهارمقاله	۱۷۹

..... شکل(۴-۷۰): مربع معنایی طرح جلد کتاب چهار مقاله	۱۸۳
..... شکل(۴-۷۱): نمودار تنشی طرح جلد کتاب چهار مقاله	۱۸۳
..... شکل(۴-۷۲): محدوده کادر در طرح جلد کتاب گزیده لطایف الطوایف	۱۸۶
..... شکل(۴-۷۳): ترکیب بندی در طرح جلد کتاب گزیده لطایف الطوایف	۱۸۷
..... شکل(۴-۷۴): حرکت در طرح جلد کتاب گزیده لطایف الطوایف	۱۸۸
..... شکل(۴-۷۵): مربع معنایی طرح جلد کتاب گزیده لطایف الطوایف	۱۹۱
..... شکل(۴-۷۶): نمودار تنشی طرح جلد کتاب چهار مقاله	۱۹۲

فهرست عکس ها

عنوان	صفحه
عکس(۱-۴): پوستر هزار عنوان کتاب - هزار بال پرواز	۴۶
عکس(۲-۴): پوستر بدون زنده رود (نمایشگاه گروهی پوستر)	۵۷
عکس(۳-۴): پوستر کتاب نگاه (نمایشگاه طراحی جلد کتاب رضا عابدینی)	۶۷
عکس(۴-۴): پوستر نمایشگاه گروهی از تجربیات تصویری	۷۷
عکس(۴-۵): پوستر همایش بین المللی حکمت و فلسفه هنر	۸۷
عکس(۴-۶): پوستر بدون حرف	۹۷
عکس(۴-۷): پوستر نمایشگاه زبان تصویری رضا عابدینی (پل)	۱۰۹
عکس(۴-۸): پوستر فیلم خواب خاک	۱۱۵
عکس(۴-۹): پوستر هشتمین دوسالانه طراحی گرافیک ایران	۱۲۵
عکس(۱۰-۴): نمایشگاه پوستر های رضا عابدینی (در ابتدا)	۱۳۴
عکس(۱۱-۴): طرح جلد کتاب گزیده رساله دلگشا	۱۴۵
عکس(۱۲-۴): طرح جلد کتاب فرانی و زویی	۱۵۵
عکس(۱۳-۴): طرح جلد کتاب انسان کامل	۱۶۶
عکس(۱۴-۴): طرح جلد کتاب چهار مقاله، چهل حکایت	۱۷۶
عکس(۱۵-۴): طرح جلد کتاب گزیده لطایف الطوایف	۱۸۵
عکس(۱۶-۴): آرم سازمان فرهنگی و مذهبی روایت فتح	۱۹۳
عکس(۱۷-۴): آرم مجمع فرهنگی و فرقائی بینه	۱۹۶
عکس(۱۸-۴): آرم هفته نامه هنرهای تجسمی تندیس	۱۹۹
عکس(۱۹-۴): آرم همایش بین المللی حکمت و فلسفه هنر	۲۰۲
عکس(۲۰-۴): آرم دو سالانه نمایشنامه نویسی ایران	۲۰۵

طراحی گرافیک در نیمه اول قرن بیستم تحت تأثیر جنبش های هنر مدرن و نیازهای ارتباطی در دوران دو جنگ جهانی متتحول شد و ضرورت ارتباط به منظور ایجاد رابطه صریح با مردم مورد توجه قرار گرفت. ماهیت طراحی گرافیک خلق اثر هنری است اما نتیجه آن در فرایند ارتباط با جامعه به قصد پیام رسانی پدیدار می شود. بنابراین در تحلیل و بررسی آثار ارتباط تصویری از سویی با تصویر به شکل عام و از سوی دیگر با رودررویی آن با جامعه، یعنی ارتباطات میان فردی و رسانه ای سر و کار داریم. موضوع، هدف و روند شکلگیری آثار ارتباط تصویری در حرفه طراحی گرافیک کوششی است ذهنی- عملی برای جلب توجه مخاطب، کنشی که فرستنده از طریق تصویر، با ارسال پیامی، گیرنده را نسبت به چیز یا چیزهایی آگاه یا آماده پذیرش می کند. در بررسی آثار ارتباط تصویری به ابزار رسانه ای نیز پرداخته می شود: مانند کتاب، پوستر، آرم یا... به طور کلی آثار ارتباط تصویری، عموماً از نشانه های تصویری و نوشتاری تشکیل شده است که یک پیام بصری را شکل می دهند. با توجه به جنبه های متفاوت یک تصویر، نظریه های مختلفی، دستیابی به آن را ممکن می سازند، مانند نظریه اطلاع رسانی، روان شناسی، علوم اجتماعی، نظریه بیان و... که نزدیک شدن به تمام این نظریه ها ما را در گیر سردر گمی خواهد کرد و چاره ای نیست جز آن که به نظریه ای کلی تر و جامع تر متousel شویم. این نظریه، نشانه شناسی است که مهمترین گزینه آن دلالت است و نه احساسات و یا لذت هنری. مطالعه برخی از جنبه های نشانه شناسی به منزله التفات کردن به شیوه تولید معنای آنهاست. هرگاه نشانه شناسی را در پس مفهومی قرار می دهیم مانند نشانه شناسی آثار نقاشی یا آثار گرافیکی و... در واقع آن حوزه را چون یک نظام فرهنگی تلقی می کنیم که امکان تولید متونی را دارد که قابل خواندن است و ما می توانیم آن را خوانش کنیم. طراحی گرافیک از بسترها مناسب بحث های نشانه شناسی است. در واقع آثار گرافیکی سعی می کنند از نظام های نشانه ای متفاوتی از جمله کلام نوشتاری و نظام تصویری استفاده و زبان های گوناگونی را جمع کرده و زبانی پیچیده ایجاد کنند. در واقع نشانه شناسی یکی از ابزارهایی است که دانش دوران معاصر برای تحلیل و خوانش اثر هنری در اختیار ما می گذارد. نشانه شناسی در چهارچوب قواعد خود، این آزادی عمل را به ما می دهد که هر نوع اثر هنری (نوشتاری، تصویری و...) را به عنوان موضوع پژوهش خود در نظر بگیریم. هر چند گاهی این آزادی عمل، تحلیل های نشانه شناسیک را به سمت خوانش های فردی سوق می دهد، با این وجود رعایت اصول نشانه شناسی در تحلیل آثار می تواند خوانش پژوهشگر را به افق دلالت های معنایی اثر نزدیک کند.

در این پژوهش کوشش می شود تا با تکیه بر اصول نشانه شناسی، به بررسی و تحلیل برخی آثار گرافیکی یکی از طراحان بنام ایرانی به نام رضا عابدینی پرداخته و از این رهگذر به چگونگی ظاهر شدن معنا در این آثار با توجه به نشانه های تصویری و نوشتاری دست یافته شود تا بدین ترتیب بتوان با طبقه بندی نشانه های گوناگون، آثار را تحلیل کرده و به خوانشی صریح از آنها دست یافت. در فصل اول این پژوهش، روش تحقیق و مرزهای پیکره مطالعاتی مشخص شده است. روش این تحقیق نشانه شناسی ساختارگرا و روش خوانش گفتمانی است. پیکره اصلی مطالعاتی نیز آثار گرافیکی شامل پوستر، جلد کتاب و آرم می باشد. در ادامه این فصل توضیحاتی درباره چگونگی و روش تحلیل ساختاری آثار ارائه شده است و در پایان سوالات پژوهش موردن توجه قرار گرفته اند. در فصل دوم به مبانی نظری نشانه شناسی پرداخته شده و نظریات پایه گذاران نشانه شناسی یعنی سوسور و پیرس به طور خلاصه بیان شده است. سپس معنای صریح و ضمنی از دیدگاه بارت، شمای ارتباطی از منظر یاکوبسن و نظریه سیر زایشی معنا و طرح مربع معنا شناسی گرماس شرح داده شده است. بخش دوم از فصل دوم به تعریف برخی مفاهیم اساسی مرتبط با پژوهش اختصاص یافته است. فصل سوم، درباره ارتباط تصویری و خلاصه ای از تاریخچه و چگونگی پیدایش آن است. در ادامه این بخش توضیحاتی درباره برخی

شاخه های ارتباط تصویری نظری، پوستر، جلد کتاب، آرم و طراحی حروف ارائه شده است. در نهایت فصل چهارم به تحلیل، بررسی و خوانش پیکره مطالعاتی، یعنی آثار گرافیکی انتخابی، براساس مبانی نظری نشانه شناسی مطرح شده در فصل دوم پرداخته است.